

Mama

Mamei, în primul rând, îi plăcea să fie femeie. Și de aceea, în jurul ei, toți bărbații devineau curtenitori. Când eram mic, o auzeam povestindu-i mămăicăi, mama ei adică, bunica mea:

– Dragă, nu știu cе să-ți mai spun, dar toți bărbații se rotesc în jurul meu, ca niște albine! Ieri am vorbit cu vreo cinci persoane importante: fiecare mi-a făcut o curte nebună.

Eu, la cinci ani, când auzeam toate astea, eram total năucit! Știam că deja noi, la țară, aveam o curte. Și aia împrejmuită de un gard vechi, prin ale cărui țambere eu priveam lumea, adică ulița.

– Ce-o fi făcând mama cu cinci curți? Unde erau gardurile? mă întrebam, complet zăpăcit și nimeni nu mă lămurea!

Mama avea o forță teribilă a unei feminități absolute, dar pe partea cealaltă se-ntindea și un ocean de naivitate, pe care oricine l-ar fi străbătut liniștit cu o simplă bărcuță.

– Dragă, să vezi ce mi s-a-nțamplat astăzi când mă-ntorceam cu trenul de la Urziceni! îi spune mama într-o zi mămăicăi. Urcă la una din stații un bărbat bine, prezentabil, să tot fi avut vreo 50 de ani. Și cum trage ușa compartimentului, mă-ntreabă foarte politicos dacă poate să ia loc. Eu îi răspund că da. Era îmbrăcat în uniformă de militar, culoarea albastră. Și din vorbă-n vorbă, ce mai tura-vura, era foarte manierat, îmi spune într-un târziu că lucrează în aviație. După epoleti era sigur general! M-a întrebat unde merg și i-am spus că fac naveta zilnic București-Urziceni. Că mă scol în fiecare dimineață la ora cinci și aşa mai departe. La care el, dragă, se revoltă și spune că „aşa ceva nu este posibil, că o doamnă atât de frumoasă ca mine n-are voie să facă naveta. Că este de-a dreptul inadmisibil!“ Ce mai, mi-a făcut o curte c-am crezut că mă cere de nevastă pe loc. Apoi mi-a spus că o să intervină el undeva sus și că nu este decât o chestie de zile, să aștept.

Și mama a așteptat. Timpul a trecut. Au trecut vreo douăzeci de ani de navetă. Generalul n-a mai apărut. Cineva i-a spus mai târziu că era maistru militar și de aceea avea multe trese de tablă strălucitoare pe umăr. Apoi mama a venit acasă, cu o tristețe de copil ce nu poate concepe că jocul s-a terminat. Avea în mâna un buchet de flori, o vază ieftină și o pătură. Ieșise la pensie, iar colegii i-au făcut un cadou de despărțire.

Acum polyclinică din Urziceni, unde își petrecuse acei ultimi douăzeci de ani de serviciu, rămăsese departe. Devenise brusc o amintire. Micul orășel din Bărăgan mai înghițise în inima lui tăcută ce palpita încet, parcă să nu tulbere viața lină din provincie, încă un destin necunoscut. Dar mama își trăise viața ca o furtună de feminitate ce țâșnea în plină vară pe câmpul arid al vieții cu o putere atât de mare, încât colbul uitării nu îndrăznea să se aşeze.

Mama a fost medic. Dar ce medic! Medici sunt mulți pe acest pământ. Ei bine, mama era chiar mirarea medicinei însăși! Da! Pentru că mama era singura doctoriță din lume care se lăsa consultată de pacienți. Iar lucrul acesta îl mărturisea cu un șarm deosebit.

– Dragă, vine una astăzi la mine, grasă de-abia intra pe ușă și-mi zice: „Doamna doctor, uitați ce picioare umflate am! Nu mai știu ce să fac! Nu mai știu ce să mănânc!... Mă umflu din orice!” Și atunci m-am ridicat și eu de la birou și i-am spus: „Tu vorbești, draga mea?! Uită-te la mine cum arăt! – și i-am arătat picioarele mele umflate. Uită-te în ce hal sunt! Eu nu mai știu ce să mai fac!” Și atunci, ce să-ți spun, a rămas aia perplexă! S-a uitat la picioarele mele, a apucat-o mila și mi-a spus: „Vai, doamna doctor, se poate?! Vă dau eu o rețetă care vă dezumflă pe loc!”. „Ce rețetă?”, am întrebat-o. „De ceai!”. „Ceai din ce?”. „Ceai din coji de gard, doamna doctor.” „Din coji de gard?”, am întrebat. „Da, doamna doctor, din coji de gard! Este nemaiopomenit! Are un efect extraordinar. Uitați, s-a nimerit să am la mine o pungă, v-o dau dumneavoastră. Două căni pe zi și în trei zile vi se dezumflă picioarele brusc. Eu nu mai iau, că la mine

nu mai are nici un efect, dar la dumneavoastră mai mult ca sigur c-o să aibă!”. Dragă, ce să fac? Am luat pungile alea și mi-am făcut ceaiul. Cred că am băut vreo două oale și tot degeaba! Nu și-au făcut nici un efect! Poate o fi greșit doza? Nici nu știu ce să mai zic!

Așa era mama! Relativiza puterea științei prin superstiții fermecătoare, neliniștindu-l pe tata cu experiențele ei ciudate. Mama făcea alchimii unice și tata, infarct! Căci tata era tot medic, dar unul ce nu-și părăsea știința pentru nimic în lume.

– Încetează, măi femeie, cu toate leacurile astea băbești, că nu știi ce ți se poate întâmpla într-o zi! îl auzeam strigându-i disperat.

– Lasă-mă dragă cu sfaturile tale, că medicina de azi nu mai face doi bani! îi replica mama.

Între vindecare și curiozitate, la femei bate întotdeauna curiozitatea. Iar mama era curiozitatea însăși.

Un medic vede multe în viața lui, căci pacienții sunt, dincolo de cazurile de boală, nu de puține ori și personaje. Ei bine, mama vedea mai întâi personajul și apoi boala. Dar parcă la mama fiecare pacient venea înadins cu povestea lui, ca să i-o spună. Parcă fiecare n-ar fi suferit de o boală anume ci de o întâmplare anume. Iar de aici aveam sentimentul că de fapt mama nu se-ntorcea niciodată de la serviciu, ci dintr-o lume fantastică, plină nu de boli ci de destine imprevizibile.

– Stai să vezi, dragă, ce mi s-a întâmplat și zilele trecute. Nu știi, parcă sunt abonată să consult toți nebunii de pe mapamond! Vine una, dragă, la mine în cabinet, o țărancă, să consult. O întorc pe toate părțile, o analizez și-i spun: „Să vîi la mine peste o lună cu urina ca să vedem ce tratament ie!”. Și trece, dragă, o lună, o și uităsem pe asta, când deodată îmi bate cineva la ușa cabinetului. „Intră”, am zis. Și când se deschide ușa, pe cine văd?! Pe țăranca aia pe care o consultasem și care căra cu ea o damigeana. Când am văzut eu damigeana, m-am gândit direct la taică-tău, că-i place țuica. Să vezi, mi-am spus, mi-a adus niște țuică! Mă și gândeam ce să fac cu damigeana,

unde să o ascund că dacă o găsește taică-tău, una, două, s-a și ales praful!

– Poftiți, luati loc! i-am spus femeii. Cum vă mai simți? Cum o mai duceți? am întrebat-o eu cu binișorul.

– Cum să mă simt, doamna doctor? Iaca, bine. N-am mai avut dureri în ultima vreme, îmi spune aia.

– Ați adus urina? o întreb.

– Cum să nu, doamna doctor.

– Unde e?

– Uite aici, în damigeană! Am strâns-o de o lună, aşa cum mi-ați spus!

Să-mi vină rău, dragă, și mai multe nu! Auzi ce-a înțeles aia! Bine c-am întrebat-o. Ce mă făceam eu dacă duceam damigeana acasă și mai dădea și taică-tău peste ea? Unde mai pui că aveam și musafiri!

Cabinetul de consultații al mamei era o scenă unde totul lă dimensiuni și răsturnări imprevizibile. La temperatura aia înaltă nu se mai știa cine este pacientul și cine medicul. Toată obiectivitatea științei și detașarea necesară profesiei se topeau în sufletul ei, dând loc unor trăiri și împliniri sufletești în care medicamentul cel mai bun până la urmă erau umorul, candoarea și sensibilitatea unei naivități nepereche.

Cazuistica medicală era excedată de cea de viață. Iar mama se implica atât de mult în viață încât uita de medicină. La cabinetul ei, pacienții erau pretextul, căci cea care se perindă prin față ei era de fapt viața. Iar mama nu făcea nici o concesie, o consultă.

– Stai să vezi și să nu crezi! Și să nu-mi dai tu mie dreptate dacă n-au înnebunit cu toții! Vine alta la mine într-o zi la cabinet, o femeie cu un copil de cinci ani care, ce să vezi, dragă, nici mai mult nici mai puțin avea în cap un țucal... o oală de noapte pe care nu mai putea să și-o scoată. Dragă și urla copilul acela de se auzea în tot spitalul, urla ca din gură de șarpe, că-l strângea țucalul și nu mai putea să și-l mai scoată de pe cap. Și-o întreb atunci pe maică-sa:

– Dar ce s-a întâmplat, doamnă? Că n-am mai văzut aşa ceva de când mama m-a făcut!

– Doamna doctor, eu am fost plecată de dimineață la serviciu și ăsta micuț, cu alți copii, în joacă, și-a pus oala de noapte în cap și nu mai poate să și-o scoată. Am încercat și eu și este imposibil. Nu știu, sunt disperată! Vă rog să mă ajutați!

Mă uit, dragă, la copil și-l întreb:

– De ce ți-ai pus mă, oala-n cap?

– Am vrut să mă fac general! mi-a răspuns ăla răchnind, de sub oală.

Și-atunci i-am spus femeii:

– Doamnă, duceți-l la tinichigiu că eu n-am ce să-i fac!

Iar după balamucul ăsta, vine altul la consultație. Știi că pe ușă la mine la cabinet scrie: dr. Puric Lorica, medic specialist endocrinolog și internist. Și vine, dragă, ăsta, intră pe ușă și-mi spune:

– Doamna doctor Furnică, eu sufăr cu ficatul!

– Ba, cu capul! i-am spus enervată la culme. Că pe mine mă cheamă Puric, mă, nu Furnică!

Și uite aşa cum îți spuneam, toți nebunii din lumea asta se perindă pe la mine.

Pentru mama, viața n-avea sens decât dacă se transformă în spectacol. Ceea ce pentru alți doctori putea să fie un caz banal, o rutină, la mama devinea eveniment, întâlnire unică. Îi dădea, parcă, vieții, un spor de viață. Și mai presus de toate avea un talent unic de a-și dramatiza propriile întâmplări.

– Să vezi! N-apuc să mă linștesc și vine altul. ăsta era un milițian foarte gras. Se deschise la centură și era foarte congestionat la față.

– Doamna doctor, mor! Am tensiune mare! Nu mai pot, respir greu!

– Dar ce-ai făcut, domnule, de-ai ajuns în halul ăsta? l-am întrebat luându-mi tensiometrul.

– Ce să fac, doamna doctor! M-am certat cu un hoț care nu vroia să se tundă.

– Domnule, dar dumneata n-ai ce face, te cerți cu toți nebunii? îi spun. Lasă-i dracului în pace, sănătatea mai presus de orice!

Și i-am pus, dragă, tensiometrul ca să-i iau tensiune. Se albise tot la față și atunci m-am speriat și eu și i-am spus:

– Domnule, dacă nu te potolești, să știi că-mi vine și mie rău de la inimă! Că sunt cardiacă! Sunt suferindă cu inima... uite, domnule, am palpații.

Dragă, chiar am simțit că-mi bate inima să-mi iasă din piept, nu alta. Și-i spun:

– Ce-mi făcuși, domnule? Mă băgași în toate bolile.

Dragă, și i-am smuls tensiometrul și mi l-am pus mie. Mă apucase tahicardia cu nebunul ăla de milițian. Și când am văzut că era să mor și că n-o scot la capăt în nici un fel cu nebunul m-am răstit odată la el și i-am spus:

– Ce vrei, domnule, să murim aicea împreună în cabinet, unul peste altul ca Romeo și Julieta?!

Și uite aşa s-a potolit și mi-am revenit și eu. Dragă, sunt unii pacienți care efectiv te-mbolnăvesc ei pe tine! O adevărată nebunie. Ce să-ți spun!

De fapt mama nu trata bolnavii, le trata însăși viața lor! O trata de la caz la caz, când cu o panică existențială care-i distrughe bolnavului rolul de pacient, punându-l într-o situație nouă pentru el, la care nu s-ar fi așteptat niciodată și care-l făcea să uite de boală complet, când cu un umor fantastic, aducător de sănătate.

Le trata vietile triste, dezamăgite, cu propria-i viață. Iar viața mamei era ca o lumină într-o Românie tristă ca un cimitir.

Undeva în Bărăgan era spitalul Armășești, ce părea să fi fost cândva un conac boieresc. Privit din depărtare, din șarella care o aducea pe mama de la gară, locul îndrăznea parcă să-și spună adevărata poveste. De multe ori, în vacanță, mama mă lua cu ea când intra în gardă la spital în acea mică și pitorească localitate.

Acolo am văzut-o eu cum făcea injecții în miez de noapte, la lumânare.

În spitalul încercat de întuneric se vedea o luminiță, apoi se auzea vocea mamei:

– Unde ești, dragă?

– Sunt aici, doamna doctor! răspundea pacientul.

Iar la lumina lumânării se ivea un chip bolnav, galben, ca de ceară. Apoi vedeam seringa cum se apropia de trupul lui.

Total părea dintr-un tablou de Georges de la Tour. Doar chipul bolnavului părea a fi un sfânt plecat puțin dintr-o pictură a lui El Greco, ca să se trateze în micul spital. Locul acela părea mai degrabă un azil săracăciios.

Bolnavii erau atât de triști, de singuri, de deprimați sufletește, că boala în sine nu mai avea aproape nici o valoare. Păreau bolnavi de ceva mult mai grav, de ceva vechi, de o boală intratabilă ce cuprinsese toată țara.

În micul spital din Armășești, pacienții se plimbau pe coridoarele întunecoase, încet, ca și cum n-ar fi vrut să tulbure linisteala străină și veche a locului.

De fapt se prelungeau pe lângă zidurile vechi, ca niște umbre bolnave îmbrăcate în pijamale. Pe peretei laterali, îmbătrâniți, ce purtau o tristețe surdă, stăteau înramate fotografii ce reprezentau realizările socialiste din țară.

Din zidul tuberculos al spitalului, ce-și ținea cu greu respirația strecută prin igrasia veche, fotografiiile „lumii noi” țășneau ca ochii triști ai unui bolnav irecuperabil. „Realizările” erau și ele suferinde de ceva neștiut. O boală cumplită cuprinsese totul. Spitalul întreg era și el un pacient necunoscut. Căci toată țara era bolnavă!

Cei suferinzi, „pijamalele triste”, n-aveau timp însă să primească acele tablouri care arătau „ce bine e în țară”, treceau indiferent pe lângă ele, ca niște candele în care lumina abia mai pălpăia. Fiecare se ducea la locul lui, dându-ți impresia că se ducea doar ca să se stingă.

Câte o rudă săracă, care dăduse bacșis la poartă ca să intre în zilele în care vizita era opriță, mai tulbura liniștea spitalului.

Se auzea cum scoate din punga sărăcăcioasă sufertașul cu mâncare pentru cel suferind. Zgomotul pungii era singurul care se auzea. Părea rătăcit în atâta mușenie.

Pijamalele bolnavilor erau toate de un albastru spălăcit, iar deasupra un halat vișiniu, ros de molii și de vreme.

Ruda venită în vizită era îmbrăcată și ea trist. La marginea patului de suferință, *tristețea* încuraja cum mai putea *sărăcia* să mai trăiască puțin. Afară în curte era un panou, pe care era afișat regulamentul de vizită a bolnavilor din spital. La rubrica „AȘA NU!” era o fotografie îngălbinită de ploaie. O biată țărancă îmbrobodită ce ținea strâns în mână o bocelută cu mâncare se uita din acea fotografie la noi. Ea era exemplul negativ. Cineva îi tăiese cu un X mare trupul firav. Dar nu știu cum, privirea acelei țărânci răzbătea dincolo de gratiile trasate în X de pe pieptul ei. Avea ceva în ochi ca o tărie ce nu voia să se lase supusă. La dreapta, la rubrica „AȘA DA!” nu era trecut nimic. Era un spațiu gol, ca un strigăt. Undeva pe holul întunecat al spitalului, un bolnav se opri totuși să privească un tablou ce stătea atârnat pe perete. Dar tabloul nu făcea parte din „realizările socialiste”. Era un tablou rătăcit. Nimeni nu mai știa cum ajunsese acolo. Era o reproducere după pictura lui Rubens, intitulată „Lupta lui Hercule cu leul din Nemeea”.

O rază de soare mângâia deopotrivă și tabloul și bolnavul care-l privea. Așa, de la depărtare, păreau două picturi care se confruntau în timp.

Din tabloul lui Rubens țășnea sănătatea atletică a lui Hercule. Din celălalt, o veche suferință. De fapt, *boala* privea fără de nici o speranță sănătatea. În spitalul acesta în care era parcă internată toată *tristețea* nespusă a României venea mama să facă de gardă. Și numai ea avea forță teribilă să-l scoată din agonie. Îi dădea viață.

Mama nu privea la panoul cu „AȘA DA!” și „AȘA NU!” Dădea drumul tuturor să-și viziteze bolnavii. Știa instinctiv că

spitalul mima igiena și corectitudinea și mai știa că suferința și moartea nu așteaptă. Pentru ea, mila n-avea program. Atunci parcă tot spitalul învia. *Tristețea* din el fugă înnebunită pe coridoarele mucegăite, ieșea strigând de nedreptatea ce i s-a făcut prin ferestrele larg deschise și nespălate ale spitalului și se pierdea fără de urmă în Bărăganul ce ținea în inima lui atâtea alte tristeți neștiute de nimeni. Rezervele bolnavilor pline de vizitatori fremătau acum de viață. Păreau niște corăbii pline cu oameni ce se pregăteau să plece spre o țintă necunoscută. Toți vorbeau tare, desfăceau în grabă pachete iar bolnavii erau cuprinși pe nebănuite de miroslu puternic al vieții.

Dar mama își trata și colegii medici: doctorii, doctorițele și chiar asistentele medicale, îmbolnăviți cu toții de rutina vieții sufocată de măruntele nefericiri zilnice, precum și de *tristețea* continuă a locului, a bolnavilor și a unei țări ce parcă nu-și mai găsea odihnă sufletească. Adevărul în micul spital era altul. Adevărații bolnavi erau doctorii! De fapt, tot corpul medical. Ceilalți, pacienții, internații, erau doar suferinzi. Boala ascunsă, perversă ce le omorâse încet, dar sigur sufletele, era cumplită. Se numea „deznădejde“. „Deznădejdea“ fusese adusă în țară atunci, ca și acum, ca să fie picurată sigur și zilnic în doze suportabile la nivelul unei zile, dar mortale la nivelul unei vieți. O viață plină de deznădejdi este o viață amară. Această *amărciune* era otrava pe care o căutau farmaciștii ideologici. Iar omul, atunci ca și acum, murea „trăind“ pe picioare, fără să știe că sufletul lui fusese ucis, încet, ca într-un somn din care n-avea să se mai trezească nicicând la viață cea adevărată. Ei bine, mama, prin bucuria înnăscută și neînfrântă a vieții ei, dar mai ales prin feminitatea ei absolută ce se declanșa ca un incendiu izbăvitor, ridică la cote maxime temperatura vietii celorlalți. În așa fel încât *morbul „deznădejdi“* nu mai avea nici o *nădejde*. Dispărea înnebunit de flacăra vieții ce-i țăsnise încale dintr-un suflet care trăia parcă mereu viață ca pe o sărbătoare dată de Dumnezeu.

Văzând atâtă „tristețe medicală“ în jur, mama luă decizia rapidă a unei „resuscitări“. Iar pentru asta împrumută în regim de urgență, din satul în care era spitalul, pentru un timp nelimitat, o butelie de „oxigen sufletesc“. Butelia era sub forma unei țigănci scunde, plinuțe, care putea, cu ochii ei mici, negri și pătrunzători, să citească și apoi „să vindece“ tristețea ce zăcea ascunsă sub *halatele albe*. Era Cuzoaica, ghicitoarea satului. Mama o internă de urgență. I se găsi imediat un pat într-o rezervă amărătă a spitalului. Țiganca era sănătoasă tun. Dar tocmai pentru această „sănătate“ fusese internată. Ca să contamineze.

– Dragă, ghicește excelent! o auzeam pe mama, mi-a spus niște lucruri pe care n-avea cum să le știe de la nimeni, de am rămas uluit!

O dată ce a pus diagnosticul, a început treaba. Rezerva era asaltată de tot corpul medical ce se săturase să fie un simplu „corp“ și care dorea acum să fie viață. Spitalul înviase. Ciclul vieții se repuse în mișcare. Toți nădăjduiau. Rudele încurajau bolnavii, iar țiganca-ghicitoare, doctorii.

Cuzoaica o făcea cu generozitate. Ea adusese, în fond, dragostea în spital. Doctorii, asistentele intrau pe rând la rezerva unde ea dădea „consultații“. Intrau ca doctori sau asistente și ieșeau ca *îndrăgostiți* sau *îndrăgostite*. Căci fiecare, după caz, purta acum în inimă sub halatul alb „un cavaler de tobă“ sau o iubită „de ghindă“.

Cuzoaica le izbea ca un fulger viața stinsă, spunându-le că există dragoste. Iubirea, astfel, le refăcuse „circulația sufletească“. Acum erau vii. Se mișcau altfel prin saloane, erau cu mult mai îngăduitori cu ei și, mai ales, cu bolnavii. Parcă în sfârșit aveau timp să trăiască. Nădejdea că dragostea este mereu la un colț al vieții îi făcea să respire altfel. Cuzoaica îi făcuse, de fapt, în felul ei, să-și pipăie „*taina firii*“. Iar mama refăcuse, tot în felul ei, ceva interzis atunci, ca și acum – visul. De undeva de sus, micul spital din Armășești părea o corabie improvizată plină de inimi ce văslesc pe *marea deznădejdii fără de sfârșit* ce

este România. Pe apa aceasta întinsă, de mare moartă peste care nu trece nici o briză, în sfârșit *vântul nădejdii* începuse să bată. Bolnavii credeau în doctori, iar doctorii, în ghicitoare. Era tot ce se putea face în vremurile acelea. Dumnezeu privea de sus și zâmbea. Ghicitoarea nu făcea parte din parohia Lui, dar o îngăduia pentru că aşa face câteodată Dumnezeu. *Înhamă la carul său de luptă diavolul*. Iar atunci, diavolul era net superior comunismului.

Natura profundă a țării intrase într-o profundă hibernare. Se apără! Gardieni invizibili o păzeau să nu se trezească! Viața de atunci ca și cea de astăzi, trecea în haina cenușie a rutinei sau în nuditatea stridentă a accidentului. Din reflexul unei libertăți înnăscute ce exploda în bucurii de viață, mama transforma însă rutina în întâmplare vie și accidentul în spectacol.

– Să vezi, dragă, ce mi s-a-ntâmplat săptămâna trecută când am fost de gardă la Armășești. Nici n-apuc bine să-mi pun halatul și aflu că un bulibașă adus de țigani a murit. Auzi, tu, când s-a apucat și ăsta să moară?! Tocmai când intram eu de gardă! N-a putut mai devreme?! Dar ce să fac, dragă, parcă dau în bobi! Toate mi se întâmplă numai mie! Asta-mi trebuia: bulibașă mort! Nu știi, băuse prea mult, era în ultimul hal și gras, dragă, de a trebuit să-l pună pe două paturi. Ce mai! Un circ întreg... și cum îți spuneam, se-apucă bulibașa să moară tocmai când eu intram în gardă. Ți-ai găsit noroc pe capul meu! Cred că avea o ciroză în ultimul hal, de atâtă băutură. Stai să vezi! Află țiganii că a murit bulibașa lor și se adună cu mic și mare în fața porții spitalului, cu furci și topoare de parcă erau la răscoala de la 1907. S-au adunat și au început să strige că vor s-o omoare pe doctorița de gardă care le-a omorât bulibașa. Adică eu l-am omorât pe ăla?! Nu că murise de prea multă băutură! Ce mai, s-a creat o panică în tot spitalul. Au fugit și portarul și șoferul de pe salvare. Era sfârșitul lumii!

Dragă, și vin asistentele la mine și-mi spun speriate de moarte:

– Fugiți, doamna doctor, că vor să vă omoare țiganii!

Și-atunci să vezi ce-am făcut de disperare. Mi-am dat jos halatul de doctor și mi-am pus unul de bolnav. Adică m-am prefăcut că sunt o pacientă internată. Acolo, mamă, să vezi teatrul, nu la tine!

Tremuram ca varga, în patul de spital cu pătura pusă până peste ochi. A! Am uitat să-ți spun, mi-am pus de disperare, în cap, bonețica unei paciente pensionare care mi-a împrumutat-o văzându-mă în ce situație sunt.

— Poftiți, doamna doctor, mi-a spus ea, cu asta-n cap nu vă mai recunoaște nimeni!

Și-a avut dreptate, dragă, bonețica ei m-a salvat! Au trecut țiganii furioși pe lângă mine prin salon, fără să mă bage-n seamă. Am crezut că mor de frică. Noroc cu bonețica, dragă! Că altfel mă recunoșteau și cine știe ce nenorocire s-ar mai fi întâmplat! Ce mai, a fost sfârșitul lumii. Nu mai era picior de asistentă prin spital, fugiseră toate văzând cu ochii pe unde au apucat. Eram, dragă, singurul cadru medical, și ăla internat. Într-un târziu, văzând ei că nu mă găsesc, au plecat, nu înainte să-l ia și pe bulibașa. L-au luat și s-au dus învârtindu-se. Am respirat ușurată. Cred c-am slăbit în clipele alea zece kilograme, de spaimă. Și uite aşa am scăpat și de nebunii ăia. Nu știu, parcă este un făcut. Toate astea mi se-ntâmplă numai mie!

Mama atrăgea întâmplări. Avea talentul asta! Istoria vieții comuniste se străduia zilnic să cimenteze porii respirației noastre. Dintr-o singură mișcare însă mama spulbera toată zgura ideologică ce se aşeza în timpul zilei peste oameni și peste lucruri.

Avea forță incredibilă de a alunga *nенатурал*, mai ales într-o lume în care acesta era cultivat cu asiduitate ca să clădească o nouă fire. „Firea răsucită“ de la fața lui Dumnezeu a „omului nou“. Mama credea în superstiții, în cărți, în cafea, avea toate păcatele credințăii femeiești. Dar toate se ștergeau într-o secundă când viață își arăta dimensiunea ei dramatică. Atunci apărea neclintita ei credință în Dumnezeu. Ca și cum tot ce fusese înainte nu era decât un joc, iar adevărata viață ieșea la iveală. Căci marele farmec al mamei tocmai în asta consta – își

trăia feminitatea nu în ascuns, ca pe o vină, ci deschis, ca pe un dar. Iar lucrul acesta nu-i uzurpa cu nimic credința ci, ca un miracol, o întărea. Viața era viață, dar pentru mama feminitatea era o viață-n plus. Cu această viață din urmă își tămăduise sieși și altora propriul suflet, atunci când acesta era zdrobit de viață cea dintâi, reală, dură, ce nu accepta nici un joc. Prin micile cochetării de care se bucura din plin, evadări nevinovate, mama, instinctiv, făcea aerul din ghetou mai respirabil și aducea cu sine farmecul și taina unei lumi apuse. A evada cu candoare în cărțile violene ale țigăncii, într-o lume în care viitorul era zidit în cincinale, era singura „infracțiune“ posibilă pe care și-o permiteau ocult prizonierii. Creștinește, țiganca ghicitore păcătuia în fața lui Dumnezeu, dar nu în fața comuniștilor. Căci în felul ei primitiv, făcând amăgiri de o clipă, îi silea în mod nebănuit pe oameni să-și scoată sufletul din menghina ideologică. Era, în fond, un exercițiu fals de libertate, dar totuși un exercițiu care, vrând-nevrând îi antrena, fără ca ei să-și dea seama, să credă că într-o zi se va putea sări gardul de sărmă ghimpată al lagărului sufletesc în care erau condamnați cu toții.

Iar mama avea o mare calitate. Își trăia propriile-i slabiciuni cu-n umor fantastic. Parcă știa, paradoxal, că nimicurile vieții sunt nimicuri. Și totuși, câteodată le trăia atât de intens încât se confunda cu ele. Viața mamei alerga de la această sublimă distanță și detașare cu care-și vedea din când în când cochetăriile ei pline de farmec și pasiunea cu care și le trăia atunci când feminitatea din ea vroia să dicteze vieții autentice cum să trăiască. Și astfel, mama, ca orice femeie absolută, credea mai întâi în cafea și apoi în viață! Și-n funcție de ceea ce îi ieșea pe fundul ceștii își permitea să-și corecteze și viața.

De la fereastra cabinetului ei din polyclinica din Năboiu, unde și-a început cariera ca medic, se vedea micuța curte interioară a unei case. Acolo locuia doamna Wozneatowsky. O poloneză rătăcită pe la noi cu soțul tot polonez și el, în mica provincie de munte. Doamna Wozneatowsky era mică și grăsă și avea un soț înalt și slab. Erau un cuplu adorabil, mai ales când